

І. С. КРАМАРЕНКО
І. І. НАДТОЧІЙ
Є. Ю. МАРКОВА

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

**І. С. КРАМАРЕНКО
І. І. НАДТОЧІЙ
Є. Ю. МАРКОВА**

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

*Методичні вказівки
до самостійної роботи*

Рекомендовано Навчально-методичною радою НУК

Миколаїв • НУК • 2024

УДК 005.7
К 77

АВТОРИ:

І. С. Крамаренко, д-р екон. наук, професор;
І. І. Надточій, д-р екон. наук, професор;
Є. Ю. Маркова, д-р екон. наук, доцент без вченого звання

РЕЦЕНЗЕНТИ:

М. І. Стегней, д-р екон. наук, професор,
професор кафедри економіки та фінансів
Мукачівського державного університету;
О. П. Павленко, д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри публічного управління та менеджменту
природоохоронної діяльності
Одеського державного екологічного університету

Крамаренко І. С.

К 77 Вступ до спеціальності : методичні вказівки до саостійної роботи для здобувачів вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент» / І. С. Крамаренко, І. І. Надточій, Є. Ю. Маркова. – Миколаїв : НУК, 2024. – 13 с.

Наведено загальні відомості про дисципліну, методичні вказівки щодо організації самостійної роботи при вивченні курсу, завдання до самостійної роботи, а також список рекомендованої літератури.

Призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання.

УДК 005.7

© Крамаренко І. С., Надточій І. І., Маркова Є. Ю., 2024
© НУК ім. адмірала Макарова, 2024

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є складовою частиною циклу професійної підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що належить до обов'язкового вибору студента з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності «073 Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організацій і адміністрування».

Навчальний курс допомагає набутти знання та розуміння загального уявлення про систему вищої освіти в Україні та світі, сформувати уяву про професійну діяльність менеджера, теоретичні і методологічні основи менеджменту, функцій управління та новітніх тенденцій розвитку організацій.

Самостійна робота студента – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Ці методичні вказівки призначені для надання допомоги у кращому вивченні теоретичного матеріалу та набутті професійних компетенцій відповідно до мети курсу. Методичні рекомендації надають здобувачам вищої освіти можливість заздалегідь готуватися до виступів на практичних заняттях, розв'язувати творчі завдання і ситуаційні вправи та здійснювати самоконтроль своїх знань.

Здобувачі вищої освіти мають регулярно опрацьовувати теоретичні питання, передбачені робочою програмою. Для повного засвоєння матеріалу дисципліни необхідним елементом є його самостійне опанування студентами, зокрема, й додаткових теоретичних питань, які не розглядаються на лекціях. Опрацювання теоретичних питань, зазначених нижче, є обов'язковим видом самостійної роботи студента. Утруднення, що виникають під час самостійного розгляду теоретичних питань, розв'язуються під час індивідуально-консультативних занять, які проводить викладач.

Графік індивідуально-консультативних занять складається та доводиться до студентів на початку кожного семестру.

Контроль за опрацюванням теоретичних питань, що виносяться на самостійний розгляд, здійснюється шляхом включення цих питань (поряд з теоретичними питаннями, що розглядаються під час лекцій) до завдань з модульних контрольних робіт.

Здобувачі вищої освіти, що мають бажання поглибленого вивчення дисципліни, цікавляться науковою роботою, або бажають покращити загальний бал, можуть виконати додаткові завдання, що відносяться до вибіркового виду самостійної роботи.

У ході самостійної роботи студент:

- засвоює теоретичний матеріал з навчальної дисципліни, що вивчається (засвоєння лекційного курсу, а також окремих його розділів, тем, положень і т. д.);

- закріплює знання теоретичного матеріалу, використовуючи необхідний інструментарій практичним шляхом (розв'язання задач, виконання розрахункових робіт, самоперевірки);

- застосовує отримані знання і практичні навички для аналізу ситуацій і вироблення правильного рішення (підготовка до дискусії, письмовий аналіз ситуації тощо);

- застосовує отримані знання та уміння для формування власної позиції, теорії, моделі (написання курсової роботи, доповіді, статті).

Самостійна робота студентів з дисципліни «Вступ до спеціальності» передбачає:

- базову самостійну роботу;
- додаткову самостійну роботу.

Базова самостійна робота забезпечує підготовку студента до аудиторних занять і контрольних заходів з усіх навчальних дисциплін навчального плану. Результати цієї підготовки виявляються в активності студента на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових

завдань й інших видів робіт.

Базова самостійна робота студентів може включати такі види робіт:

- опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури;
- пошук (підбір) і огляд літератури і електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми навчального курсу;

- виконання домашніх завдань;
- вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- підготовка до практичних (семінарських) занять;
- підготовка до форм поточного контролю;
- систематизація вивченого матеріалу перед екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань студента, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт:

- участь у наукових студентських конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах;
- написання реферату, есе за заданою проблематикою;
- бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою;
- розробка мультимедійної презентації;
- виконання індивідуальних завдань.

Самостійна робота *забезпечується*:

- інформаційними ресурсами (довідники, підручники, навчальні посібники, банки індивідуальних завдань тощо);
- бібліотечними приміщеннями і ресурсами, навчальними кабінетами, комп'ютерним класом;
- методичними вказівками;
- консультаціями з боку викладача;
- можливістю публічного обговорення теоретичних або практичних результатів, отриманих студентом самостійно (диспути, круглі столи, семінари, конференції, олімпіади, конкурси).

Контроль самостійної роботи і оцінка її результатів включає:

- самоконтроль і самооцінку студента;
- контроль і оцінку з боку викладача.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- тестування;
- письмові чи усні опитування здобувачів вищої освіти;
- перевірка індивідуальних завдань;
- захист реферату та його презентація.

Результативність виконання конкретних завдань для самостійної роботи студента оцінюється в балах, кількість яких визначена в робочій програмі навчальної дисципліни (доступна на офіційному сайті НУК). Повний перелік завдань для самостійної та індивідуальної роботи, їх оцінка, терміни та умови виконання доводяться до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ

Самостійна робота студента складається з наступних блоків.

Аналіз лекційного матеріалу. Пройдений на лекціях матеріал, як правило, носить теоретичний характер, вимагає обов'язкової самостійної рефлексії студента. Для ефективнішого освоєння курсу доцільно аналізувати лекційний матеріал таким чином: повторно прочитавши конспект лекції, необхідно пильну увагу приділити ключовим поняттям теми, звернувшись до довідкової і рекомендованої учбової і спеціальної літератури. Наступний прийом – пошук підтверджуючих і критичних аргументів до кожної вивченої теми. Вказані аргументи повинні представляти як мінімум два базових бачення: буденний, життєвий досвід студента і наукові аргументи інших організаційно-управлінських концепцій і теорій. Корисно фіксувати в конспектах знайдені аргументи для подальшого змістовного аналізу і обговорення на семінарських заняттях. Пошук студентом критичних аргументів допомагає розвитку специфічних навиків і умінь, актуальних в

умовах формування у студентів критичного мислення. Основна вимога до знайдених аргументів – вони мають бути ретельно обґрунтовані.

Підготовка до практичних занять. Оскільки активність студента на практичних заняттях є предметом поточного контролю, підготовка до них вимагає відповідального ставлення. Дослідивши кілька першоджерел, студент має сформулювати письмову доповідь, яка оцінюється викладачем разом з усним виступом. Розподіл питань для обговорення серед студентів групи здійснюється таким чином, щоб кожний студент був готовим до конструктивного обговорення будь-якого питання. Для ефективнішої підготовки до практичних занять доцільно активно використовувати як друковані джерела – періодичні видання, підручники, наукові праці, тощо, – так і ресурси мережі Інтернет.

Читання і реферування навчальної та спеціальної літератури. Вивчення навчальної та спеціальної літератури до курсу є одним з індикаторів освоєння курсу дисципліни.

Основні методичні рекомендації до читання такої літератури наступні:

- не рекомендується пропускати вступ та інші допоміжні частини тексту, які дозволяють більш глибоко зрозуміти авторський задум;
- продуктивним є читання тексту з паралельним виписуванням основних теоретичних постулатів, авторської аргументації, цікавих прикладів та інших фрагментів у вигляді цитат. Виписувати цитати доцільно одразу в текстовий файл, використовуючи відповідний стиль оформлення;
- ефективним інструментом є читання із записом власних думок або коментарів, що виникають.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувачі вищої освіти мають виконати та презентувати для контролю реферат (есе) на обрану тему.

При написанні реферату (есе) необхідно керуватись такими рекомендаціями: здобутки найбільш відомих представників даного наукового напрямку; основні положення відповідної теми, містити критичний огляд та критичний аналіз з досліджуваної тематики. Завдання виконується на основі вивчення вітчизняних і зарубіжних літературних джерел та джерел з мережі Інтернет.

Пропонуються наступні теми рефератів:

1. Сучасний стан розвитку вищої освіти в розвинених країнах світу.
2. Сутність академічної доброчесності в університетах.
3. Порушення академічної доброчесності.
4. Відповідальність здобувачів вищої освіти за академічну доброчесність.
5. Академічна свобода здобувачів вищої освіти.
6. Європейська і світова інтеграція в галузі освіти.
7. Якість вищої освіти: сутність, оцінка, управління.
8. Сутність освітньої програми «Менеджмент організацій і адміністрування».
9. Характеристика спеціальності 073 «Менеджмент».
10. Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку.
11. Вхідження до Єдиного європейського освітнього простору.
12. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи.
13. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS).
14. Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні та ВНЗ.
15. Ступеневість вищої освіти, стисла характеристика освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки фахівців.
16. Система державних стандартів вищої освіти.

17. Галузеві стандарти напряму «Менеджмент».
18. Варіативні освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми всіх рівнів підготовки з професійного спрямування «Управління та адміністрування».
19. Загальна характеристика нормативно-правової бази організації навчального процесу у вищому навчальному закладі.
20. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»
21. Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України.
22. Роль і місце навчальних практик у підготовці менеджерів.

Практичні заняття є важливою частиною навчального процесу з дисципліни «Вступ до спеціальності», які показують як рівень теоретичної підготовки та опанування набутими знаннями, так і рівень практичної підготовки до ведення дискусій та прилюдних виступів і презентації власних навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Для підготовки до практичних занять пропонуються наступні питання:

1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності.
2. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту.
3. Вища освіта в Україні.
4. Менеджмент як мистецтво управління.
5. Соціально-економічна природа управлінської праці.
6. Академічна доброчесність.
7. Сучасні напрямки розвитку науки управління.
8. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.
9. Закони, що впливають на прийняття рішень в менеджменті.
10. Система закономірностей менеджменту.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури». 2015. 560 с.
2. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)]; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2016. 448 с. (До 25-річчя незалежності України)
3. Осовська Г. В., Осовський О. А. Менеджмент: підручник. Вид. 4-те, перероблене і доповнене. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.
4. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Вступ до менеджменту: навч. посіб. / за наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2015. 336 с.
5. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 252 с.

Допоміжна література

1. Іртищева І. О., Кіщак І. Т., Штепа О. В., Дьоміна В. М., Слюсаренко А. В., Глубоченко К. О., Федосова А. О. Менеджмент і адміністрування: навч. посіб. Миколаїв, 2017. 344 с.
2. Мошек Г. Є., Миколайчук І. П., Палеха Ю. І., Поканевич Ю. В., Соломко А. С., Коваленко О. В., Коваленко Н. В., Ціпуринда В. С., Сиваненко Г. П., Бєлова О. І. Основи менеджменту. Теорія і практика: навч. посіб. / за заг. ред. проф. Мошека Г. Є. Київ: Ліра-К, 2017. 528 с.
3. Положення про організацію самостійної роботи студентів у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова / укладачі: А. В. Лабарткава, В. В. Савочкіна, В. В. Івата. Миколаїв: Навчальний відділ НУК, 2020.

4. Трушляков Є. І., Слободян С. О., Лабарткава А. В., Івата В. В., Савочкіна В. В. Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова. Миколаїв: НУК, 2020. URL: http://www.nuos.edu.ua/university/dokumenty/polozhennya/?ELEMENT_ID=1420

5. Свидрук І. І. Концептуально-методологічні основи розвитку креативного менеджменту національного господарства України: монографія. Львів: Растр-7, 2018. 450 с.

6. Jabarzadeh Y., Sanoubar N., Vahdat A. & Khosravi F. Saghezchi The Role of Shared Leadership and Communication in Promoting Strategic Consensus and Performance. *Management & Organizational History*. Volume 16, Issue 4. 2019, p. 220-234.

7. Irtyshcheva I, Kramarenko I., Shults S., Boiko Y., Blishchuk K., Hryshyna N., Popadynets N., Dubynska I., Ishchenko O., and Krapyvina D. Building favorable investment climate for economic development. *Accounting*. 2020. Volume 6 Number 6. p. 487-494.

Інформаційні ресурси в інтернет

1. Бібліотека імені В. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
2. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
3. Законодавство України. URL: www.rada.gov.ua
4. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ.....	6
ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	8
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	10

Навчальне видання

КРАМАРЕНКО
Ірина Сергіївна
НАДТОЧІЙ
Ірина Ігорівна
МАРКОВА
Євгенія Юхимівна

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

*Методичні вказівки
до самостійної роботи*

Формат 60×84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 0,76. Тираж 100 пр. Зам. № 1411.

ВИДАВЕЦЬ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025
E-mail: publishing@nuos.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2506 від 25.05.2006 р.

